

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Założenia zmiany ustawy o RLKS

Grupa tematyczna LEADER

Beata Rodak

Wydział Aktywizacji Obszarów Wiejskich
Departament Wspólnej Polityki Rolnej
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

11 marca 2021 r.

W Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r., wskazano, że:

- jednym z działań po 2020 roku ma być: ***upowszechnienie i usprawnienie mechanizmów terytorialnych stosowanych w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych 2014-2020 w realizacji działań rozwojowych finansowanych również z innych źródeł*** (np. EOG, Fundusz Norweski, budżet państwa), np. ZIT, **RLKS**, instrumenty regionalne;
- *Dla obszarów wiejskich dedykowany jest LEADER, stanowiący integralną część RLKS. Natomiast RLKS adresowany **jest również do obszarów miejskich i rybackich**, gdzie może być stosowany EFFROW, co jest bardzo istotne dla **wdrażania przedsięwzięć w zakresie powiązań funkcjonalnych miasto-wieś**.*

W celu prawidłowej realizacji RLKS sposób i warunki wdrażania RLKS ze wszystkich funduszy zostały uszczegółowione w jednej ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. **o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności** (Dz. U. z 2019 r. poz. 1167).

Niemniej jednak na progu nowej perspektywy finansowej **konieczne jest określenie na nowo warunków realizacji RLKS, które będą wynikały z uwarunkowań określonych funduszy**, z uwzględnieniem ujednolicenia zasad pomiędzy funduszami i programami, a także w zakresie realizacji działań rozwojowych w sposób społecznie i terytorialnie zrównoważony wynikający z nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych służących m.in. **odbudowie po kryzysie w następstwie COVID-19**.

CEL ZMIAN

1.

Umożliwienie uruchomienia wsparcia przygotowawczego w ramach PROW 2014–2020 na stworzenie nowych strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR), które będą realizowane w kolejnej perspektywie (2021–2027)

2.

Uruchomienie wsparcia przygotowawczego w ramach innych programów realizowanych w ramach RLKS w kolejnej perspektywie (2021–2027)

3.

Ujednolicenie podejścia do przygotowania LSR oraz określenia nowych zasad ich wyboru po 2020 roku

ZAKRES ZMIAN

- ❖ Zaktualizowano podstawę prawną o rozporządzenie CPR
- ❖ Zmodyfikowano przepisy dotyczące składu i trybu pracy komisji dokonującej wyboru LSR
- ❖ Do przepisów dotyczących działania LGD dodano przepisy o możliwości zdalnego odbywania się posiedzeń Rady LGD
- ❖ Zmodyfikowano warunki wyboru LSR, w tym dokonano rozgraniczenia na warunki dostępu i kryteria wyboru
- ❖ Zrezygnowano z określenia minimalnej liczby punktów umożliwiającej wybór LSR
- ❖ Zrezygnowano z warunkowego wyboru LSR
- ❖ Zrezygnowano z określenia w ustawie obszarów dla kryteriów wyboru LSR (kryteria będą określone w regulaminie konkursu)
- ❖ Zmodyfikowano zakres uzupełnień/możliwych zmian we wniosku o wybór LSR
- ❖ Zmodyfikowano zakres elementów jakie zawiera umowa ramowa
- ❖ Zmodyfikowano warunki udzielenia wsparcia przygotowawczego

„ROZPORZĄDZENIE CPR”

czyli

*Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr z dnia 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz (Dz. Urz. UE),
w ramach którego przewiduje się, że:*

- ❖ EFRR, EFS+ i EFMR (oraz?) JTF **możne** wspierać rozwój lokalny kierowany przez społeczność;
- ❖ rozwój lokalny kierowany przez społeczność **będzie kierowany przez lokalne grupy działania**, w których skład wchodzi przedstawiciele publicznych i prywatnych lokalnych interesów społeczno-gospodarczych i w których to grupach żadna pojedyncza grupa interesu nie kontroluje procesu podejmowania decyzji;
- ❖ właściwe instytucje zarządzające **określają kryteria wyboru lokalnych strategii rozwoju**, powołują komitet odpowiedzialny za dokonanie takiego wyboru i zatwierdzają strategię wybrane przez ten komitet.

WSPARCIE PRZYGOTOWAWCZE

1. Art. 16 ust. 1 stanowi, iż wsparcie przygotowawcze temu samemu podmiotowi **może być udzielone tylko raz i tylko w ramach jednego programu.**
2. Mając na celu umożliwienie udzielenia wsparcia na przygotowanie LSR na okres 2021-2027, wprowadzono nową regulację w brzmieniu:

„1a. Wsparcie, o którym mowa w ust. 1 może być udzielone kolejny raz albo / lub w ramach innego programu, o ile zostanie udzielone nie wcześniej niż po upływie 3 lat od dnia udzielenia tego wsparcia po raz ostatni.”

3. W związku z umożliwieniem **nowym podmiotom** oraz **LGD obecnie** realizującym swoje LSR ubiegania się o wsparcie przygotowawcze, może dojść do sytuacji, w której na obszarze danej gminy będzie opracowywanych **więcej niż jedna LSR**. Uchylona zostanie regulacja w zakresie ograniczenia do jednej LSR na obszarze danej gminy.
4. Dodatkowo wprowadzono **aktualizację** wymogów dotyczących uzyskania tego wsparcia w zakresie konieczności **spełnienia warunku liczby mieszkańców** – regulacja analogiczna jak w przypadku warunków wyboru LSR.

LGD i JEJ ORGANY

Zgodnie z art. 4:

1. LGD działa jako **stowarzyszenie** posiadające osobowość prawną.
2. Bez zmian pozostają regulacje dot. tworzenia i działania LGD, w tym stosowanie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2261), oraz że:
 - ❖ członkami zwyczajnymi LGD mogą być osoby fizyczne i osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województw;
 - ❖ nadzór nad LGD sprawuje marszałek województwa;
 - ❖ LGD, w zakresie określonym w jej statucie, może prowadzić działalność gospodarczą służącą realizacji LSR;
 - ❖ LGD, oprócz organów wymaganych na podstawie art. 11 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach, jest obowiązana posiadać organ, do którego właściwości należy:
 - a) wybór operacji w rozumieniu art. 2 pkt 9 rozporządzenia nr 1303/2013 oraz art. 2 pkt 3 rozporządzenia CPR, zwanych dalej „operacjami”, które mają być realizowane w ramach LSR, oraz
 - b) ustalenie kwoty wsparcia.
3. Wprowadzono nowe regulacje zapewniając radzie LGD możliwość wykorzystania **środków komunikacji elektronicznej w głosowaniach na oraz poza posiedzeniami - bez ograniczenia czasowego**, zatem nie tylko w przypadku obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii (art. 4 ust. 8-11 ustawy o RLKS).

Pozostałe elementy regulacji dot. organów LGD nie ulegają zmianie.

KOMISJA

1. Komisję, jak dotychczas, **powołuje zarząd województwa** w drodze **uchwały**.
2. **Skład komisji** pozostaje bez zmian: **przedstawiciele zarządu województwa i eksperci**, a na wniosek ministrów właściwych - dodatkowo nie więcej niż po dwóch przedstawicieli przez nich wskazanych, parytet bez zmian.
3. Regulamin działania komisji dalej normuje zasady jej funkcjonowania, przy czym dodatkowo:
 - ❖ **uwzględnia rolę przedstawicieli zarządu województwa i ekspertów** w procesie wyboru LSR, m.in poprzez **podział zadań między członków komisji** w taki sposób, że:
 - **PRZEDSTAWICIELE ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA** dokonywać będą weryfikacji **WARUNKÓW DOSTĘPU**,
 - **EKSPERCI** oceniać będą pod względem **SPEŁNIENIA KRYTERIÓW** wyboru LSR;
 - ❖ wprowadzono postanowienia dotyczące **użycia środków komunikacji elektronicznej i podpisów elektronicznych**.

Pozostałe elementy regulacji dot. komisji nie ulegają zmianie.

KONKURS

1. Wyboru LSR dokonuje się **NA WNIOSEK LGD** w ramach **KONKURSU** ogłoszonego przez zarząd województwa.
2. Wniosek o wybór LSR składa się do **zarządu województwa**:
 - 1) **na formularzu** opracowanym przez ministra właściwego do spraw rozwoju wsi oraz ministra właściwego do spraw rybołówstwa i udostępnionym przez zarząd województwa;
 - 2) **w terminie wskazanym w ogłoszeniu o konkursie na wybór LSR**, uzgodnionym przez zarząd województwa z ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi i ministrem właściwym do spraw rybołówstwa.
3. Ogłoszenie o konkursie:
 - 1) zawiera w szczególności wskazanie:
 - terminu składania wniosków o wybór LSR,
 - miejsca i trybu składania wniosków o wybór LSR,
 - sposobu ustalania wysokości dostępnych środków przeznaczonych na realizację LSR,
 - miejsca zamieszczenia formularza wniosku o wybór LSR, formularza umowy ramowej, oraz regulaminu konkursu,
 - dokumentów potwierdzających spełnienie warunków dostępu oraz kryteriów wyboru LSR,
 - EFSI, z których środków będą współfinansowane LSR wybrane w ramach tego konkursu;
 - 2) jest podawane do publicznej wiadomości przez zarząd województwa, w szczególności na stronie internetowej województwa, co najmniej 30 dni przed dniem rozpoczęcia terminu składania wniosków o wybór LSR.

Termin składania wniosków o wybór LSR nie może być krótszy niż 14 dni i dłuższy niż 60 dni

REGULAMIN I OCENA WNIOSKU O WYBÓR LSR

1. Zakres informacji do zawarcia w regulaminie zasadniczo nie ulega zmianie, poza tym, że **rezygnuje się z określenia minimalnej liczby punktów, której uzyskanie jest niezbędne do wyboru LSR oraz nakładania minimum warunkującego wybór w ramach poszczególnych kryteriów.**
2. Doprecyzowano sposób uzupełnień w celu zaznaczenia, iż wezwania zarządu województwa nie dotyczą jedynie usunięcia braków we wniosku o wybór LSR. Nie może to jednak prowadzić to **DO ISTOTNEJ MODYFIKACJI WNIOSKU w zakresie dotyczącym oceny, która na późniejszym etapie będzie prowadzona przy użyciu kryteriów wyboru.**
3. Wydłużono termin na usunięcie braków lub nieprawidłowości lub oczywistych omyłek **z 7 do 14 dni.**
4. Uchylono przepisy dotyczące **warunkowego wyboru LSR.**

UWAGA
REGULAMIN

WYBÓR LSR (1)

1. Wyboru LSR dokonuje się spośród LSR, które oprócz warunków określonych w **regulaminie konkursu** spełniają następujące **warunki** :

1) LSR zawierać będzie elementy określone w art. 26 ust. 1 rozporządzenia CPR.

Art. 26 ust. 1 rozporządzenia CPR:

Właściwe instytucje zarządzające zapewniają, aby każda strategia, o której mowa w art. 25 ust. 2 lit. c), zawierała następujące elementy:

- a) obszar geograficzny i populację, których dotyczy dana strategia;
- b) opis procesu zaangażowania społeczności w opracowywanie strategii;
- c) analizę potrzeb rozwojowych i potencjału danego obszaru;
- d) cele strategii, w tym wymierne cele końcowe dotyczące rezultatów oraz odnośne planowane działania dla każdego funduszu, którego to dotyczy;
- d') można również określić rodzaj środków i działań, które mają być finansowane z każdego funduszu, którego to dotyczy;
- e) ustalenia w zakresie zarządzania, monitorowania i oceny, pokazujące potencjał lokalnej grupy działania w zakresie realizacji takiej strategii;
- f) plan finansowy, w tym planowaną alokację z każdego odnośnego funduszu, w tym w stosownych przypadkach, z EFRROW, oraz z każdego odnośnego programu.

WYBÓR LSR (2)

- 2) obszar objęty LSR jest spójny przestrzennie i zamieszkany nie więcej niż przez 150 tys. mieszkańców, przy czym w przypadku finansowania z:
 - a) EFRROW nie mniej niż przez 30 tys. mieszkańców, z wyłączeniem miast zamieszkanym przez więcej niż 20 tys. mieszkańców;
 - b) EFS lub EFRR nie mniej niż przez 20 tys. mieszkańców.
- 3) LSR będzie realizowana przez LGD spełniającą wymagania określone w rozporządzeniu CPR oraz w art. 4, posiadającą opracowany plan komunikacji z lokalną społecznością, a OBSZAR GMIN objętych LSR nie jest objęty obszarem LSR innych LGD, których LSR została wybrana po 1 stycznia 2021 r.
2. Liczbę mieszkańców ustala się według stanu na dzień **31 grudnia 2020 r.** Warunek, ten uznaje się za spełniony, jeżeli **wnioskodawca jest stroną** umowy ramowej, zawartej przed dniem 1 stycznia 2021 r., ale nie wcześniej niż dnia 1 stycznia 2016 r., a **obszar objęty planowaną LSR jest tożsamy** z obszarem objętym LSR stanowiącej załącznik do umowy ramowej.
3. Z LSR wyodrębniono **Plan komunikacji z lokalną społecznością**, bowiem będzie on stanowił **załącznik do umowy ramowej**.
4. W przypadku gdy obszar gminy jest objęty LSR, której realizacja ma być **współfinansowana ze środków EFSI innych niż Europejski Fundusz Morski i Rybacki**, obszar tej gminy może być objęty również inną LSR, która będzie realizowana przez inną LGD, o ile realizacja tej LSR ma być współfinansowana **wyłącznie ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego**.

WYBÓR LSR (3)

Wyboru LSR dokonuje się:

- 1) po spełnieniu warunków, o których mowa w powyższych **pkt 1-4, art. 4** ustawy (forma prawna LGD i wymogi z nią związane) oraz w **art. 25 ust. 2** rozporządzenia CPR (vide kolejny slajd) - są to warunki **obligatoryjne** do wyboru LSR, zwane dalej **“WARUNKAMI DOSTĘPU”**.

Art. 25 ust. 2 rozporządzenia CPR

Państwo członkowskie dopilnowuje, aby rozwój lokalny kierowany przez społeczność:

- a) koncentrował się na obszarach subregionalnych;
 - b) był kierowany przez lokalne grupy działania, w których skład wchodzi przedstawiciele publicznych i prywatnych lokalnych interesów społeczno-gospodarczych i w których to grupach żadna pojedyncza grupa interesu nie kontroluje procesu podejmowania decyzji;
 - c) odbywał się na podstawie zintegrowanych strategii zgodnie z art. 26;
 - d) wspierał tworzenie sieci kontaktów, dostępność, innowacyjne elementy w kontekście lokalnym oraz w stosownych przypadkach współpracę z innymi podmiotami terytorialnymi.
- 2) przy zastosowaniu kryteriów wyboru LSR jednakowych dla wszystkich programów określonych w regulaminie konkursu, zwanych dalej **„KRYTERIAMI WYBORU LSR”**; (obszary nie będą wskazane w ustawie – art. 5 ust. 3 pkt 1 jest uchylany)
 - 3) **do wysokości dostępnych środków** przeznaczonych na realizację LSR.

WYBÓR LSR (4)

1. Jeżeli są spełnione **warunki dostępu**, których weryfikacji dokonali przedstawiciele zarządu województwa, LSR podlega ocenie pod względem spełnienia kryteriów wyboru LSR, dokonywanej przez ekspertów.
2. Wybrana zostanie tylko jedna LSR z danego obszaru.
3. W sytuacji nakładania się obszarów, tzw. **mix LSR** decyduje:
 - 1) liczba punktów;
 - 2) wielkość obszaru (liczba mieszkańców).
4. Konieczna będzie **weryfikacja krzyżowa** nie tylko w regionie, ale przede wszystkim pomiędzy SW i przekazywanie informacji jak jakiś SW widzi, że ma „nie swoją” gminę w którymś LSR.
5. Gminy nieobjęte wybranymi LSRami:
 - a) pozostają bez LSR i generuje to "białe plamy”;
 - b) o ile będą dostępne środki mogą:
 - przyłączyć się do jednej z już wybranych LSR (ościennych) w trybie aneksowania umowy ramowej,
 - wziąć udział w drugiej rundzie konkursu na wybór LSR.

WYBÓR LSR (5)

1. Wybór LSR jest dokonywany w drodze **uchwały komisji**.
2. Jeżeli realizacja LSR ma być współfinansowana ze środków więcej niż jednego spośród EFSI, w uchwale o wyborze LSR wyznacza się spośród EFSI **jeden fundusz**, o którym mowa w art. 25 ust. 3 rozporządzenia CPR, biorąc pod uwagę wysokość wkładu poszczególnych EFSI w realizację LSR oraz dostępność środków w ramach poszczególnych programów.
3. Wyboru LSR dokonuje się **w terminie 4 miesięcy** od dnia upływu terminu składania wniosków o wybór LSR.
4. Na każdym etapie wyboru LSR, LGD przysługuje **prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi** na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.
5. Do czasu zakończenia ewentualnej procedury odwoławczej LSR nakładających się obszarami, następuje wstrzymanie zawarcia umów ramowych z tymi LGD (pozostałe umowy ramowe są zawierane).

UMOWA RAMOWA

1. **Niezwłocznie** po dokonaniu wyboru LSR zarząd województwa **zatwierdza LSR, zawierając z LGD**, która będzie realizowała tę LSR, **umowę ramową**, która zawiera co najmniej określenie:
 - 1) terminu i miejsca realizacji LSR;
 - a) zasad realizacji LSR, w tym dokonywania wyboru;
 - b) operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD,
 - c) operacji własnych LGD,
 - 2) grantobiorców w ramach projektów grantowych;
 - 3) zasad monitorowania, oceny i kontroli realizacji LSR;
 - 4) zasad współpracy LGD z podmiotami zaangażowanymi we wdrażanie LSR;
 - 5) wysokości środków na realizację poszczególnych celów LSR z podziałem na środki pochodzące z poszczególnych EFSI;
 - 6) warunków zmiany albo rozwiązania umowy w zakresie przewidzianym do wsparcia w ramach poszczególnych programów;
 - 7) zobowiązania LGD do zamieszczenia umowy ramowej wraz z LSR na stronie internetowej LGD . oraz do sporządzenia **niedyskryminacyjnej i przejrzystej procedury** wyboru operacji i **określenie kryteriów**, które pozwalają uniknąć konfliktu interesów i zapewnią, że żadna pojedyncza grupa interesu nie kontroluje decyzji w sprawie wyboru operacji (art. 27 ust. 3 lit b rozporządzenia CPR);
2. Uchylono obowiązek załączenia do umowy ramowej *Harmonogramu naborów wniosków o udzielenie wsparcia* oraz zobowiązania LGD do stosowania wytycznych - nie przesądza to jednak o ostatecznym usunięciu tego załącznika z umowy ramowej, gdyż **katalog wymogów** odnoszący się do treści tej umowy **jest otwarty**.
3. Wybrana LSR oraz plan komunikacji z lokalną społecznością stanowią załącznik do umowy ramowej.

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Dziękuję za uwagę

Beata Rodak

Naczelnik Wydziału Aktywizacji Obszarów Wiejskich
Departament Wspólnej Polityki Rolnej
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

beata.rodak@minrol.gov.pl